

у розвиток комунікативні здібностей не тільки підвищує ефективність окремих працівників, але й сприяє успіху всієї організації [2].

Методи вдосконалення комунікативних навичок. Для вдосконалення комунікативних навичок є кілька ефективних методів, які можуть суттєво поліпшити вашу здатність спілкуватися як в особистому, так і в професійному житті.

1. Активне слухання. Важливо не лише висловлювати власні думки, але й уважно слухати, що говорить ваш співрозмовник. Це допомагає краще зрозуміти його потреби та емоції, що зменшує ризик виникнення непорозумінь

2. Чіткість і лаконічність. Спробуйте формулювати свої думки так, щоб вони були зрозумілі й прості. Уникайте складних і заплутаних висловлювань, оскільки це може перевантажити співрозмовника зайвою інформацією.

3. Невербальна комунікація. Звертайте увагу на невербальні сигнали, такі як мова тіла та зоровий контакт. Це важливі аспекти спілкування, які можуть сприяти створенню атмосфери довіри і зацікавленості.

4. Зворотній зв'язок. Не соромтеся запитувати думку інших про ваші комунікативні навички. Це допоможе вам зрозуміти, як вас сприймають, і виявити можливі сфери для покращення.

5. Свідомість. Важливо усвідомлювати свої емоції під час спілкування, оскільки це допомагає контролювати свої реакції. Намагайтеся бути обережними в складних розмовах, уникаючи звинувачень і негативних емоцій [3, 4].

Література

1. [https://zhyvoedelo.com/ua/news/kommunikativnye-](https://zhyvoedelo.com/ua/news/kommunikativnye-navyki#:~:text=%D0%9A%D0%BE%D0%BC%D1%83%D0%BD%D1%96%D0%BA)

[navyki#:~:text=%D0%9A%D0%BE%D0%BC%D1%83%D0%BD%D1%96%D0%BA](https://zhyvoedelo.com/ua/news/kommunikativnye-navyki#:~:text=%D0%9A%D0%BE%D0%BC%D1%83%D0%BD%D1%96%D0%BA)

2. <https://www.bizlibrary.com/blog/training-programs/communication-skills-the-key-to-professional-success/>

3. <https://yaware.com.ua/uk/blog/komunikativni-navichki-chi-vazhlivo-cze-v-roboti/#:~:text=%D0%9A%D0%BE%D0%BC%D1%83%D0%BD>

4. <https://loyer.com.ua/uk/shlyahi-vdoskonalennya-komunikatsijnih-navichok-na-roboti/>

Манжос-Кириловська Маргарита Михайлівна
Науковий керівник – ст. викладач Кібенко Л.М.

Державний біотехнологічний університет

ЛАТИНСЬКА МОВА В ФАРМАЦЕВТИЦІ

Фармацевтична термінологія, як і термінологія інших наук, широко використовує грецькі і латинські слова та словотворчі елементи. Ще геніальний грецький лікар Гіппократа (460-377 р. до н.е.) вивчав лікарські засоби (у давнину професії лікаря і фармацевта не розмежовувалися). В імператорському Римі жили і працювали грецькі філософи, учені та лікарі. Одним з них був Клавдій Гален (II ст. н.е.). Саме він запропонував з рослинної і тваринної сировини видобувати корисні речовини, застосовуючи методи подрібнення (“галенові препарати”). У величезній за обсягом (37 книг) енциклопедичній праці римського письменника і вченого Плінія Старшого (I ст. н.е.) “Природнича історія” значну увагу приділено лікарським засобам рослинного і тваринного походження.

Епоха Відродження (Ренесансу) відкрила для наступних поколінь багато літературних творів, пам'яток монументальної скульптури. У цей період у всі європейські мови проникнув великий вплив латинської лексики, що відносилась, головним чином, до інтелектуального життя суспільства, його культури, науки, медицини. Саме в цю епоху закладаються основи міжнародної медичної термінології латинською мовою.

Медична освіта неможлива без володіння основами латини. Вивчення латинської мови має велике значення в підготовці медичного спеціаліста середньої ланки, оскільки допомагає

свідомо засвоювати і розуміти медичні терміни латинсько-грецького походження, з якими він зустрічатиметься і буде послуговуватися у своїй практичній діяльності. Медикам з давніх часів відоме таке латинське прислів'я: *In via est in medicina via sine lingua Latina* – Непрохідний шлях у медицині без латинської мови. Це твердження є справедливим і у наш час.

Фармакологія – наука, яка вивчає дію лікарських засобів на організм. Латинська фармакологічна термінологія включає назви груп лікарських засобів (наприклад: *sedativa* – заспокійливі засоби та ін.), номенклатурні назви окремих засобів, що відбивають фармакотерапевтичну дію (наприклад: *Cordiaminum* від лат. *cor, cordis n* - серце; *Analginum* від гр. *algos* – біль, *an* – заперечення, відсутність тощо), а також рецептурні формулювання й вислови.

Фармакопея (від грецького *pharmakon* – ліки+роіео – роблю, виготовляю) – це сукупність державних законів про лікарські засоби та форми, збірник стандартів, що визначають склад лікарських засобів.

Крилаті латинські вислови виявилися найбільш стійкими в медицині, де поряд з термінологією вони зберігаються як невід'ємні складові професійної мови. *Bene dignoscitur, bene curatur* – добре розпізнається, добре лікується. Цей принцип класичної медицини витримав іспит часом і протягом багатьох тисячоліть залишився непохитним, незважаючи на зусилля знахарів і шаманських адептів нетрадиційного лікування. *Similia similibus curantur* – подібне виліковується подібним. Основна парадигма гомеопатії. *Contra spem spero* – без надії сподіваюся. Основний девіз лікаря-професіонала, зобов'язаного робити допомогу в ситуації, що представляється безнадійною. Проходження цьому девізу особливо актуально в наш час, коли обговорюється питання про допустимість і гуманність еутаназії. *Est medicina triplex: servare, cavere, mederi* – у медицині три задачі: оберігати, попереджати, лікувати та інші.

Вагомий внесок у розвиток латинської медичної та фармацевтичної термінології зробив Андре Везалій (1514–1564) — автор праці «Про будову людського тіла». У XVIII ст. шведський учений Карл Лінней (1707–1710) розробив міжнародну латинську бінарну ботанічну номенклатуру. У XVII–XIX ст. латинською мовою написані праці М.В. Ломоносова (1711–1765), фармаколога І.Є. Дядьківського (1784–1841), М.І. Пирогова (1810–1881) та ін.

Втративши значення мови міжнародного спілкування, латинська мова сьогодні залишається джерелом творення міжнародних номенклатур, нової наукової лексики. Особливо важлива її роль у медичній та фармацевтичній термінології, які складаються в основному зі слів грецького та латинського походження, а також із штучно утворених термінів на основі грецьких та латинських словотворчих елементів. Маючи суворо фіксоване значення, вони дозволяють дати точне визначення нового поняття або назви, вказати на характерну особливість, ознаку речовини, явища і тощо. Так утворюються назви нових невідомих захворювань, симптомів, вірусів, лікарських препаратів.

Сучасна фармацевтична термінологія — це результат багатовікового розвитку теоретичної та практичної фармації, багатьох спеціальних дисциплін, які вивчають дослідження, виробництво та застосування лікарських препаратів. Вона складається з термінологічних підсистем цілої низки галузей знань:

- 1) фармакологічна номенклатура препаратів; 2) міжнародна латинська ботанічна та фармакогностична термінологія, що складаються з найменувань ботанічних та фармакогностичних об'єктів (органів рослин, продуктів рослинного та тваринного походження); 3) термінологія фармацевтичної хімії (тривіальні назви синтетичних речовин та міжнародна номенклатура деяких хімічних сполук — кислот, оксидів та солей); 4) технологічна термінологія (назви лікарських та галенових препаратів, виробничих (технологічних) процесів і операцій); 5) медико-біологічна термінологія. Латинською мовою у багатьох країнах прописуються рецепти, ВОЗ видає Міжнародну фармакопею (*Pharmacopoea Internationalis*), де наводиться перелік міжнародних латинських назв лікарських препаратів У 2001 р. вийшла перша ДФУ, в якій також використовується латинська термінологія.